Οδηγίες για τον SARS-CoV-2 σε άτομα εμβολιασμό έναντι με υποκείμενα νοσήματα

Media: ΘΕΣΣΑΛΙΑ **Page:** 24 **Published at:** 01-01-2021

Author: **Surface:** 885.4 cm² **Circulation:** 0

Subjects:

Οδηγίες για τον εμβολιασμό έναντι SARS-CoV-2 σε άτομα με υποκείμενα νοσήματα

ΤΟΥ
ΘΑΝΟΥ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ,
πρύτανη ΕΚΠΑ

Οι ενήλικες με συγκεκριμένα υποκείμενα νοσήματα έχουν αυξημένο κίνδυνο για σοβαρή νόσο COVID-19. Οι ιατροί της Θεραπευτικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών Θεοδώρα Ψαλτοπούλου, Ιωάννης Ντάνασης, Μαρία Γαβριατοπούλου και Θάνος Δημόπουλος (πρύτανης ΕΚΠΑ) συνοψίζουν τις πρόσφατες οδηγίες για τον εμβολιασμό έναντι του SARS-CoV-2 σε άτομα με υποκείμενα νοσήματα από το Κέντρο Ελέγχου Νοσημάτων (CDC) των ΗΠΑ. Τα εμβόλια έναντι του SARS-CoV-2 που βασίζονται στο mRNA, μπορεί να χορηγηθούν σε ασθενείς με υποκείμενα νοσήματα, εφόσον δεν έχουν εμφανίσει σοβαρή αλλεργική αντίδραση σε οποιοδήποτε από τα συστατικά του εμβολίου. Ακολουθούν συγκεκριμένες οδηγίες ανάλογα με την κατηγορία του υποκείμενου νοσήματος.

Ασθενείς με εξασθενημένο ανοσοποιητικό σύστημα: Οι ασθενείς με λοίμωξη HIV ή με εξασθενημένο ανοσοποιητικό σύστημα λόγω άλλων νοσημάτων ή φαρμακευτικής αγωγής μπορεί να έχουν αυξημένο κίνδυνο σοβαρής νόσου COVID-19. Μπορούν να προχωρήσουν στον εμβολιασμό έναντι του SARS-CoV-2. Ασθενείς με HIV συμμετείχαν στις κλινικές μελέτες, αλλά δεν έχουν ανακοινωθεί προς το παρόν τα σχετικά αποτελέσματα των υπο-μελετών. Παράλληλα, οι ασθενείς με εξασθενημένο ανοσοποιητικό σύστημα, θα πρέπει να γνωρίζουν ότι είναι πιθανό να υπάρχει μειωμένη ανοσολογική απόκριση στο εμβόλιο, καθώς επίσης ότι θα πρέπει να συνεχίζουν να λαμβάνουν μέτρα προστασίας έναντι της μετάδοσης της COVID-19.

Ασθενείς με αυτοάνοσα νοσήματα: Οι ασθενείς με αυτοάνοσα νοσήματα μπορούν να εμβολιαστούν με τα εμβόλια που βασίζονται στο mRNA, δεδομένου ότι συμπεριελήφθησαν στις τρέχουσες κλινικές μελέτες.

Ασθενείς με ατομικό ιστορικό Guillain-Barre:

Οι ασθενείς με ατομικό ιστορικό συνδρόμου Guillain-Barre μπορούν να εμβολιαστούν με τα εμβόλια που βασίζονται στο mRNA. Έως σήμερα, δεν έχουν καταγραφεί περιστατικά συνδρόμου Guillain-Barre μεταξύ των εθελοντών που έλαβαν εμβόλιο mRNA έναντι του SARS-CoV-2 στις κλινικές μελέτες.

Ασθενείς με ατομικό ιστορικό παράλυσης τύπου Bell: Περιπτώσεις παράλυσης τύπου Bell αναφέρθηκαν σε εθελοντές που έλαβαν εμβόλιο mRNA έναντι του SARS-CoV-2 στις κλινικές μελέτες. Ωστόσο, δεν έχει αποσαφηνιστεί εάν το εμβόλιο ήταν υπαίτιο για τα περιστατικά, και ο Οργανισμός Φαρμάκων και Τροφίμων των ΗΠΑ δεν θεωρεί ότι ασθενείς με προηγούμενο ιστορικό παράλυσης τύπου Bell θα πρέπει να αποκλειστούν από τον εμβολιασμό.

Τέλος, το CDC των ΗΠΑ υπενθυμίζει ότι ακόμα και μετά τον εμβολιασμό είναι σημαντικό να συνεχίσουν να τηρούνται τα μέτρα προστασίας έναντι της μετάδοσης του SARS-CoV-2 στην κοινότητα, και πιο συγκεκριμένα η μάσκα προσώπου, η τήρηση αποστάσεων τουλάχιστον 2 μέτρων, η αποφυγή του συγχρωτισμού, το πλύσιμο των χεριών με σαπούνι και νερό για 20 δευτερόλεπτα ή εναλλακτικά η χρήση αντισηπτικών με περιεκτικότητα τουλάχιστον 60% σε αλκοόλη, καθώς και τα εξειδικευμένα μέτρα στους χώρους εργασίας και σε περίπτωση επαφής με πιθανό ή επιβεβαιωμένο κρούσμα COVID-19.

Αποτελεσματικότητα και ασφάλεια του εμβολίου έναντι του SARS-CoV-2 mRNA- 1273 (Moderna)

Οι ιατροί της Θεραπευτικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών Θεοδώρα Ψαλτοπούλου, Ιωάννης Ντάνασης, Πάνος Μαλανδράκης, Μαρία Γαβριατοπούλου και Θάνος Δημόπουλος (πρύτανης ΕΚΠΑ) συνοψίζουν τα αποτελέσματα της κλινικής μελέτης COVE που δημοσιεύτηκαν πρόσφατα (30/12/20) από τους L.R.Baden και συνεργάτες στο έγκριτο περιοδικό The New England Journal of Medicine (DOI: 10.1056/NEJMoa2035389). Πρόκειται για μια τυχαιοποιημένη κλινική μελέτη φάσης 3 που πραγματοποιήθηκε σε 99 κέντρα στις Ηνωμένες Πολιτείες. Άτομα υψηλού κινδύνου για λοίμωξη και επιπλοκές COVID-19 τυχαιοποιήθηκαν σε αναλογία 1:1 να λάβουν 2 ενδομυικές ενέσεις με διαφορά 28 ημερών είτε του εμβολίου mRNA-1273 (100μg) είτε εικονικό εμβόλιο. Το πρωτεύον καταληκτικό σημείο της μελέτης ήταν η πρόληψη της COVID-19 τουλάχιστον 14 ημέρες μετά τη δεύτερη δόση του εμβολίου σε εθελοντές που δεν είχαν προηγουμένως νοσήσει από COVID-19. Στη μελέτη συμμετείχαν 30.420 εθελοντές συνολικά - 15.210 έλαβαν mRNA-1273 και 15.210 έλαβαν εικονικό εμβόλιο. Περισσότεροι από το 96% των συμμετεχόντων έλαβαν δύο ενέσεις, ενώ το 2,2% είχαν ατομικό ιστορικό λοίμωξης SARS-CoV-2 κατά την ένταξη στη μελέτη. Συμπτωματική νόσος COVID-19 επιβεβαιώθηκε σε 185 συμμετέχοντες στην ομάδα του εικονικού φαρμάκου (56,5 ανά 1000 ανθρωπο-έτη) και 11 συμμετέχοντες στην ομάδα του mRNA-1273 (3,3 ανά 1000 ανθρωπο-έτη). Επομένως, η αποτελεσματικότητα του εμβολίου ανήλθε στο 94,1%. Η αποτελεσματικότητα του mRNA-1273 ήταν στα ίδια επίπεδα και όταν αναλύθηκε ο αριθμός των λοιμώξεων COVID-19 στις 14 ημέρες μετά την πρώτη δόση του εμβολίου, και μεταξύ των εθελοντών που είχαν ατομικό ιστορικό προηγούμενης λοίμωξης COVID-19 κατά την ένταξή τους στη μελέτη και μεταξύ των εθελοντών που είχαν ηλικία 65 ετών ή μεγαλύτερο. Συνολικά, 30 εθελοντές εμφάνισαν σοβαρή νόσο COVID-19, συμπεριλαμβανομένου και ενός θανάτου. Όλοι ήταν στην ομάδα που έλαβε το εικονικό εμβόλιο. Μετρίου βαθμού, παροδικά περιστατικά ανοσολογικών αντιδράσεων στο εμβόλιο παρατηρήθηκαν συχνότερα στην ομάδα των εθελοντών που έλαβαν mRNA-1273, ωστόσο οι σοβαρές ανεπιθύμητες ενέργειες ήταν σπάνιες και η συχνότητα δε διέφερε μεταξύ των εθελοντών που έλαβαν mRNA-1273 και εικονικό εμβόλιο. Συμπερασματικά, το εμβόλιο mRNA-1273 έχει 94.1% αποτελεσματικότητα ως προς την πρόληψη της λοίμωξης COVID-19, συμπεριλαμβανομένου και σοβαρής νόσου, με καλό προφίλ ασφαλείας.

Καθοριστική η συμβολή του ΕΚΠΑ σε επιστημονικές δημοσιεύσεις για COVID-19

Οι δράσεις για τη διαχείριση, πρόληψη και έλεγχο της νόσου COVID-19 προϋποθέτουν και βασίζονται στη συνεχή παρακολούθηση των σχετικών επιστημονικών ανακαλύψεων, καθώς νέα αποτελέσματα έρευνας δημοσιεύονται συνεχώς με πρωτοφανείς ρυθμούς. Για τους επιστήμονες, η πανδημία έχει αποτελέσει μία εξαιρετικά σπάνια ευκαιρία, αλλά και συνάμα πρωτόγνωρη πρόκληση, να εξετάσουν συνδυαστικά ένα μεγάλο εύρος επιστημονικών τομέων.

Τα στοιχεία όπως παρουσιάζονται από το ΕΚΤ σχετικά με την ερευνητική παραγωγή των ελληνικών ακαδημαϊκών ιδρυμάτων για τη νόσο COVID-19, δείχνουν την πολύ σημαντική συνεισφορά του ΕΚΠΑ και σε αυτόν τον τομέα. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα επικαιροποιημένα στοιχεία του ΕΚΤ, το οποίο προχώρησε στην ανάλυση επιστημονικών δημοσιεύσεων που σχετίζονται με την πανδημία και έχουν δημοσιευτεί από ελληνικούς φορείς κατά την περίοδο από 1η Ιανουαρίου έως 21η Δεκεμβρίου 2020, το ΕΚΠΑ βρίσκεται στην πρώτη θέση με συνολική συνεισφορά, η οποία ανέρχεται στο 37,8% των συνολικά παραχθέντων επιστημονικών δημοσιευμάτων. Η ανάλυση αυτή αξιοποιεί το ευρετήριο αξιολογημένων δημοσιεύσεων Web of Science (WoS) της Clarivate Analytics (Ιωάννα Σαραντοπούλου, «Η επιστημονική παραγωγή για την COVID-19 και η συμμετοχή της Ελλάδας», https://www.ekt.gr/el/news/25249, 22.12.2020). Η επίδοση αυτή του ΕΚΠΑ είναι αυξημένη ως προς το σύνολο των ιδρυμάτων σε σχέση με την αντίστοιχη προηγούμενη ανάλυση του ΕΚΤ, κατά την οποία η συνεισφορά του ΕΚΠΑ αντιστοιχούσε το 36,44% του συνόλου των σχετικών δημοσιεύσεων των ιδρυμάτων της χώρας (Ιωάννα Σαραντοπούλου, «Η επιστημονική παραγωγή για την COVID-19. Μια βιβλιομετρική ανάλυση», δημοσιεύθηκε στο τεύχος 119 του περιοδικού «Καινοτομία, Έρευνα & Ψηφιακή Οικονομία», Φθινόπωρο 2020).

Από την αρχή της πανδημίας, το ΕΚΤ τεκμηριώνει συστηματικά αρκετές επιπλέον διαστάσεις του θέματος. Έχει, για παράδειγμα, προχωρήσει στην έκδοση ειδικής έκδοσης για την επίδραση της πανδημίας στον ερευνητικό προσανατολισμό των νέων Ελλήνων ερευνητών (ΚΤ (2020), COVID-19 και νέοι Έλληνες ερευνητές. Η επίδραση της πανδημίας στην ερευνητική τους δραστηριότητα. Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου). Η συμβολή της ελληνικής ερευνητικής κοινότητας σε επιστημονικές δημοσιεύσεις που αφορούν την πανδημία αποτελεί αντικείμενο συστηματικών μελετών μιας σειράς στελεχών του ΕΚΤ. Μεταξύ άλλων, ομάδα στελεχών του ΕΚΤ, σε συνεργασία με τη διευθύντρια κ. Εύη Σαχίνη, μελετά το διεθνές δίκτυο των ερευνητών με τους οποίους συν-γράφουν σχετικές με την COVID-19 δημοσιεύσεις οι ερευνητές των ελληνικών ιδρυμάτων και την εξέλιξή του συναρτήσει του χρόνου (μέλη ομάδας: Κ. Σιουμάλας, Χ. Χρυσομαλλίδης, Γ. Σιγανός, Ν. Μπούρας, Ν. Καραμπέκιος).Εστιάζοντας στην ελληνική συμμετοχή στην επιστημονική έρευνα για την πανδημία COVID-19, για την περίοδο περιόδου 1 Ιανουαρίου - 21 Δεκεμβρίου 2020 προκύπτει ότι βρέθηκαν 683 σχετικές δημοσιεύσεις, που έχουν προκύψει από τη συνεργασία 4.778 συγγραφέων από την Ελλάδα και το εξωτερικό, με την Ελλάδα να βρίσκεται στην 27η θέση σε σύνολο 207 χωρών.

Συνολικά, οι δημοσιεύσεις για COVID-19 με τη συμμετοχή Ελλήνων επιστημόνων, έλαβαν 6.165 αναφορές από άλλες εργασίες, με μέσο όρο 9,03 αναφορές ανά δημοσίευμα, ενώ ο h-index (βιβλιομετρικός δείκτης επιστημονικής ποιότητας) για το σύνολο των εργασιών ανέρχεται στο 37. Όσον αφορά τους ελληνικούς φορείς με τις περισσότερες δημοσιεύσεις, στην πρώτη θέση είναι το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (37,8% των δημοσιεύσεων). Ακολουθούν το ΑΠΘ (14,4%), το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (10,4%), το Πανεπιστήμιο Πάτρας (9,6%) και το Πανεπιστήμιο Κρήτης (9,1%). Όσον αφορά στα επιστημονικά περιοδικά, στο Experimental and Therapeutic Medicine δημοσιεύτηκαν 17 άρθρα που αντιστοιχούν στο 2,4% του συνόλου, στο Hellenic Journal of Nuclear Medicine 9 άρθρα (1,3%) και στο International Journal of Environmental Research and Public Health 9 άρθρα (1,4%). Συνολικά, 60 άρθρα (9,6%) έχουν δημοσιευτεί σε περιοδικά που εκδίδονται στην Ελλάδα. Οι δημοσιεύσεις σε περιοδικά Ανοικτής Πρόσβασης ανέρχονται σε '599 '(δηλ. το 88% του συνόλου). Στην έρευνά τους οι Έλληνες επιστήμονες συνεργάστηκαν με επιστήμονες ή με επιστημονικές ομάδες από 99 διαφορετικές χώρες. Με βάση τον αριθμό των εργασιών που δημοσιεύτηκαν συνεργατικά, οι 5 χώρες, με τις οποίες υπήρξε μεγαλύτερο εύρος συνεργασίας, είναι η Ιταλία (23%), οι ΗΠΑ (22%), η Αγγλία (20%), η Γερμανία (14%) και η Ισπανία (13%). Η αξιολόγηση των θεματικών επιστημονικών περιοχών και των λέξεων κλειδιών των δημοσιεύσεων δείχνει ότι η έρευνα που διενεργείται από τους Έλληνες επιστήμονες και τα διεθνή δίκτυά τους, καλύπτει σε μεγάλο βαθμό (74,6 %) ένα ευρύ φάσμα επιστημονικών πεδίων της Ιατρικής και των Επιστημών Υγείας. Το 62% αυτών των εργασιών είναι στην κατηγορία της Κλινικής Ιατρικής και μεγάλο μέρος τους αφορά τη γενική και εσωτερική ιατρική, τις διαγνωστικές μεθόδους στα καρδιαγγειακά νοσήματα και τις πνευμονοπάθειες. Σε ποσοστό 13% οι δημοσιεύσεις εντάσσονται στην ευρεία θεματική βασική ιατρική και ειδικότερα την ανοσολογία και τις φαρμακευτικές και μη φαρμακευτικές παρεμβάσεις. Τα υπόλοιπα συγγράμματα αφορούν την ιατρική έρευνα και την πειραματική ιατρική στην COVID-19 σε ποσοστό 9%, τη δημόσια και περιβαλλοντική υγεία, την υγεία της εργασίας, την πολιτική για την υγεία και τις υπηρεσίες κ.ά. Πιο αναλυτικά δεδομένα σχετικά με τη συμμετοχή της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ στην έρευνα για την COVID-19, δημοσιεύθηκαν προσφάτως: http://share.uoa.gr/protected/all-download/Press_Clips_NKUA/clip_2020_12_27_medschoolATH_kainotomia.pdf Αναλυτική αναφορά στις δημοσιεύσεις παρατίθεται στον παρακάτω σύνδεσμο:

https://school.med.uoa.gr/anakoinoseis_kai_ekdiloseis/covid_19dimosieyseis_medline/ Ένα ποσοστό 13,7% των δημοσιεύσεων αφορούν την έρευνα για COVID-19 από την πλευρά των Φυσικών Επιστημών, κυρίως περιβαλλοντικές επιστήμες (20%), βιοχημεία και μοριακή βιολογία (14%), ιολογία (11%), μικροβιολογία (13%) και διεπιστημονικές εφαρμογές επιστήμης ηλεκτρονικών υπολογιστών και μαθηματικών. Τα αποτελέσματα της έρευνας σε αυτές της επιστήμες, παρέχουν κυρίως υποστήριξη στον τομέα πρόληψης και ελέγχου μέσω έξυπνων τεχνολογιών, καθώς και στη διάγνωση, την πρόληψη και την ανάλυση της πανδημίας. Η εξάπλωση της πανδημίας αποτέλεσε αντικείμενο και των ερευνητών στις Κοινωνικές Επιστήμες (6,3% των δημοσιεύσεων), κυρίως για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της πανδημίας, την ανθρώπινη ψυχολογία και συμπεριφορά, τον τουρισμό και την οικονομία. Ακολουθούν η Μηχανική και Τεχνολογία (4,6%) και οι Ανθρωπιστικές Επιστήμες (0,4%) με αντικείμενο έρευνας τη φιλοσοφία, τη θρησκεία και τις τέχνες στο πλαίσιο της κρίσης COVID-19.